

Brüssel, 22.5.2019
COM(2019) 206 final

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

**Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta toetuse maksmiseks
Rumeeniale, Itaaliale ja Austriale**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Käesolev otsus hõlmab Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (edaspidi „ELSF“) kasutuselevõtmist summas 293 551 794 eurot toetuse maksmiseks Rumeeniale, Itaaliale ja Austriale katastroofide tõttu, mis toimusid nimetatud riikides 2018. aastal. Kasutuselevõtmise otsusele on lisatud paranduseelarve projekt nr 3/2019,¹ millega tehakse ettepanek kanda vajalikud assigneeringud 2019. aasta üldeelarvesse nii kulukohustuste kui ka maksetena.

2. TEAVE JA TINGIMUSED

2.1. Rumeenia – üleujutused riigi kirdepiirkonnas 2018. aasta suvel

Alates 2018. aasta juuni keskpaigast kuni augusti alguseni tabasid Rumeeniat korduvalt suured vihmahood ja seetõttu tekkinud ulatuslikud üleujutused kahjustasid suurel määral taristut, kodumajapidamisi ja põllumajandust.

- (1) Rumeenia esitas taotluse rahalise toetuse saamiseks ELSFist 7. septembril 2018, mis jääb 12 nädala pikkuse tähtaja raamesse pärast esimesi kahjustusi. Taotlus piirdus kirdepiirkonnaga, mida üleujutused mõjutasid teistest piirkondadest palju rohkem ja kus esimesed kahjustused registreeriti 16. juunil. Rumeenia ametiasutused teatasid taotluskirjas, et nad saavad peagi ajakohastatud teabe, kuna kahju hindamine ei olnud üleujutuste pika kestuse tõttu veel lõppenud.
- (2) Tegu on looduskatastroofiga.
- (3) Taotluse esitamisel lähtuti piirkondliku looduskatastroofi kriteeriumist, mis on sätestatud määruse artikli 2 lõikes 3. 7. septembril esitatud alguses taotluses hindasid Rumeenia ametiasutused otsese kogukahju 196,8 miljonile eurole. Kuna see summa moodustab 1,24 % mõjutatud NUTS 2 tasandi kirdepiirkonna SKPst, ei vastanud algne taotlus ELSFi kasutuselevõtmist käsitleva määruse olulistele tingimustele ja seetõttu ei oleks olnud selle alusel õigust ELSFist vahendeid saada.
- (4) 9. oktoobril 2018 esitasid Rumeenia ametiasutused läbivaadatud taotluse, nagu nad olid varem teatanud, ja uue taotluse kohaselt on otsene kahju 327,7 miljonit eurot. See summa moodustab 2,07% piirkonna SKPst ja seega ületab nõutud künnist 1,5 % piirkondlikust SKPst (s.o kirdepiirkonna puhul 238 miljonit eurot).
- (5) Komisjon leidis Rumeenia läbivaadatud taotluse analüüsimisel endiselt mitmeid ebakõlasid. Seetõttu küsis komisjon Rumeenia ametiasutustelt selgitusi, mis esitati 14. detsembril 2018.

¹ COM(2019)205, 22.5.2019.

- (6) Rumeenia ametiasutused kirjeldavad oma taotluses üksikasjalikult katastroofi mõju. Korduv tugev vihasadu juuni keskpaigast kuni augusti alguseni põhjustas üleujutusi ning need kahjustasid taristut, põllumajandust ja kodumajapidamisi kõigis kuues kirdepiirkonna maakonnas, eelkõige Neamţis, Bacăus ja Suceavas. Kahju kannatasid siseveeteede tammid ja paisud, üle 4 000 km (riiklikke ja kohalikke) maanteed ja tänavaid, sillad, veepuhastid ja reoveesüsteemid, elektri- ja gaasivarustusseadmed, joogiveevarustus- ja niisutussüsteemid ning 32 kooli ja muud üldkasutatavat hoonet.
- (7) Rumeenia ametiasutused hindasid määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike hädaolukorra- ja päästeoperatsioonide maksumuseks 294 miljonit eurot ning esitasid meetmete kulud operatsiooni laadi järgi. Suurim osa (üle 154 miljoni euro) on seotud kaitsetaristu (mulded) kindlustamise kuluga, millele järgneb transporditaristu taastamise kulu üle 127 miljoni euro.
- (8) Rumeenia ei taotlenud ettemaksu.
- (9) Rumeenia ametiasutused on kinnitanud, et rahastamiskõlblikel kuludel ei ole kindlustuskatet.
- (10) Kahju kandnud piirkond kuulub 2014.–2020. aasta Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vähem arenenud piirkondade kategooriasse. Rumeenia ametiasutused ei teatanud oma taotluses komisjonile kavatsusest paigutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmidele ettenähtud vahendeid ümber taastamistöodeks.
- (11) Rumeenia ei käivitanud liidu elanikkonnakaitse mehhanismi.
- (12) Mis puutub looduskatastroofiriski ennetamist ja ohjamist käsitlevate liidu õigusaktide rakendamisse, siis ei ole praegu pooleli ühtegi rikkumismenetlust.

2.2. Itaalia – äärmuslikud ilmastikutingimused 2018. aasta sügisel

Alates 2018. aasta oktoobrist kuni novembri alguseni kannatas enamik Itaalia piirkondi alates Alpide piirkonnast põhjas kuni Sitsiiliani korduvalt tugeva vihasaju ja tuule all, mille tõttu tekkisid üleujutused ja maalihked – see oli viimaste aastate kõige laastavam sügishooaeg mitmete hukkunute ja ulatusliku füüsilise kahjuga.

- (1) Itaalia esitas taotluse rahalise toetuse saamiseks ELSFist 20. detsembril 2018, mis jääb 12 nädala pikkuse tähtaja raamesse pärast esimeste kahjustuste registreerimist 2. oktoobril. 27. märtsil 2019 esitas Itaalia omal algatusel ajakohastatud teabe, milles hinnati kolme mõjutatud piirkonna kahju suuremaks.
- (2) Tegu on looduskatastroofiga.
- (3) Taotluse esitamisel lähtuti suure looduskatastroofi kriteeriumist, mis on sätestatud määruse artikli 2 lõikes 2. Itaalia ametiasutused hindasid looduskatastroofist tekkinud otseste kahjude kogusummaks 6,6 miljardit eurot (ajakohastatud summa). See summa moodustab üle 192 % Itaalia suhtes kohaldatavast künnisest 3,4 miljardit eurot.

- (4) Itaalia ametiasutused kirjeldavad taotluses üksikasjalikult nende äärmuslike ilmastikutingimuste põhjustatud kahjustuste olemust ja ulatust, mille tulemuseks oli viimaste aastate kõige laastavam sügishooaeg. On teatatud 34 inimese surmast ja ühe inimese kadumisest. Looduskatastroof mõjutas peaaegu kõiki Itaalia piirkondi riigi põhjaosast kuni lõunaosani, sealhulgas Friuli-Venezia Giulia, Trento ja Bolzano autonoomseid provintse, Liguuriat, Lombardiat, Toscanat, Emilia Romagnat, Laziot, Campaniat, Calabriat, Sitsiiliat, Sardiiniat ja eelkõige Veneto maakonda. Valle d'Aosta ja Abruzzo teatasid väiksematest kahjustest.
- (5) Katastroofi tõttu tekkinud maalihked ja langenud puud põhjustasid eelkõige suuri häireid maanteevõrgustikus riigi, maakonna, provintsi ja omavalitsuse tasandil, mille tulemusena puudus juurdepääs mitmele eraldatud omavalitsusele mägedes ja rannikul. Enamikus piirkondades olid häiritud jõevõrgustikud ning tekkisid pinnase liikumised kallakutel, maalihked ja üleujutused. Koolide ja muude avalike teenuste toimimine oli häiritud. Kuni 200 km/h kiirusega tuulepuhangud põhjustasid märkimisväärset kahju metsades (ligikaudu 8,5 miljonit kuupmeetrit puitu), mis mõjutas tõsiselt metsamajandust ja turismi (hävisid suusaliftid, hütid jms). Venetos kannatasid kahju ligikaudu 130 Natura 2 000 raames kaitstud ala rohkem kui 414 000 hektaril. Peaaegu kõigis piirkondades teatati üldkasutatavate hoonete ja eramajade üleujutustest. Kanalisatsioonisüsteemide reoveepuhastid ummistusid. Tekkisid elektri- ja gaasivõrgu katkestused.
- (6) Komisjoni analüüsi kohaselt võib taotlusega hõlmatud perioodil toimunud ilmastikutingimusi pidada nii meteoroloogilisest kui ka hüdrooloogilisest seisukohast üheks sündmuseks. Lisaks sellele näib Itaalia ametiasutuste väidetud kahju geograafiline ulatus ja suurus usutav, võttes arvesse Copernicuse kiirkaardistamise teenuse ja Euroopa tõsiste tormide labori teatatud mõju.
- (7) Itaalia hindas määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike hädaolukorra- ja päästeoperatsioonide maksumuseks üle 1 700 miljoni euro ning esitas meetmete kulud operatsiooni laadi järgi. Suurim osa rahastamiskõlblikest kuludest (üle 810 miljoni euro) on kaitsetaristu kindlustamise kulud. Suuruselt teine osa on taristu taastamise kulud üle 478 miljoni euro väärtuses.
- (8) Itaalia ei taotlenud ettemaksu.
- (9) Itaalia ametiasutused kinnitasid, et rahastamiskõlblikel kuludel ei ole kindlustuskatet.
- (10) Kolm kahju kandnud piirkonda (Calabria, Campania ja Sitsiilia) kuuluvad 2014.–2020. aasta Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vähem arenenud piirkondade, kaks (Abruzzo ja Sardiinia) üleminekupiirkondade ja ülejäänud üheksa enam arenenud piirkondade kategooriasse. Itaalia ametiasutused ei ole komisjonile teatanud kavatsusest suunata struktuuri- ja investeerimisfondide programmidele ettenähtud vahendeid ümber taastamismeetmetele.
- (11) Itaalia ei taotlenud liidu elanikkonnakaitse mehhanismi käivitamist. Ühise hädaolukordade side- ja infosüsteemi (CECIS) kaudu saadeti siiski teatis hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskusele.
- (12) Mis puutub looduskatastroofiriski ennetamist ja ohjamist käsitlevate liidu õigusaktide rakendamisse, siis ei ole praegu pooleli ühtegi rikkumismenetlust.

2.3. Austria – äärmuslikud ilmastikutingimused 2018. aasta sügisel

2018. aasta oktoobri lõpus mõjutasid mitu Itaaliat mõjutanud ilmastikutingimust ka Austria mitut Alpide/lõunapoolset piirkonda, eelkõige Kärnteni ja Ida-Tirolit.

- (1) Austria esitas taotluse rahalise toetuse saamiseks ELSFist 14. jaanuaril 2019, mis jääb 12 nädala pikkuse tähtaja raamesse pärast esimeste kahjustuste registreerimist 28. oktoobril 2018. 20. veebruaril 2019 esitas Austria omal algatusel ajakohastatud teabe, milles hinnati mõjutatud piirkondade kahju veidi suuremaks.
- (2) Tegu on looduskatastroofiga.
- (3) Austria ametiasutused hindavad õnnetusest tekkinud otseste kahjude kogusummaks 326,2 miljonit eurot. Kõnealune summa on oluliselt väiksem kui Austria suhtes 2018. aasta puhul kohaldatav suure looduskatastroofi künnis 2,1 miljardit eurot. Samuti jääb see allapoole piirkondliku katastroofi künnist (1,5 % piirkonna SKPst), kaalutuna mõjutatud piirkondades tekkinud kahju osakaalu alusel. Seega ei ole määruse kohaselt tegemist ei suure looduskatastroofi ega piirkondliku looduskatastroofiga. Kuid kuna katastroof tulenes samadest ilmastikutingimustest, mis põhjustasid ka suure looduskatastroofi Itaalias, esitasid Austria ametiasutused taotluse määruse artikli 2 lõikega 4 ette nähtud naaberriigi sätte alusel, mille kohaselt võib ELSFilt abi saada ka selline rahastamiskõlblik riik, mis on kannatanud naabruses asuvas rahastamiskõlblikus riigis toimunud suureks looduskatastroofiks kvalifitseeruva katastroofi tõttu.
- (4) Austria ametiasutused esitasid üksikasjaliku kirjelduse katastroofi mõju kohta. Kõige suurem kahju tekkis Austria kõige lõunapoolseimal Kärnteni liidumaal ja sellega külgnevas Ida-Tirolit provintsis, mis on mõlemad Itaalia piiri ääres asuvad Alpide piirkonnad. Varajane üleujutustest hoiatamise süsteem, elanikkonnale antud hoiatused ja elanikkonnakaitsejõudude kiire sekkumine aitasid vältida vigastusi ja surmasid. Mitu asulat evakueeriti ettevaatusabinõuna. Tihe vihmase ja tormid tuule kiirusega kuni 130 km/h põhjustasid siiski hoonete üleujutusi, märkimisväärset kahju metsadele ning maalihete tõttu tekkinud häireid maanteedel ja elektrikatkestusi. Mitme päeva jooksul tegutses üle 7 000 hädaabitöötaja, sh sõjavägi ja viis helikopterit.
- (5) Austria hindas määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike hädaolukorra- ja päästeoperatsioonide maksumuseks 214,5 miljonit eurot ning esitas meetmete kulud operatsiooni laadi järgi. Suurim osa rahastamiskõlblikest kuludest (üle 85 miljoni euro) on kaitsetaristu kindlustamise kulud (jõgede mulded). Suuruselt teine osa (üle 72 miljoni euro) on pinnase erosiooni vältimise meetmete kulud.
- (6) Austria ametiasutused ei taotlenud ettemaksu.
- (7) Austria ametiasutused kinnitasid, et rahastamiskõlblikel kuludel ei ole kindlustuskatet.
- (8) Kahju kandnud piirkonnad kuuluvad 2014.–2020. aasta Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide enam arenenud piirkondade kategooriasse. Austria ametiasutused märkisid oma taotluses, et nad kavatsesid kasutada Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist rahastatava Austria maaelu arengu programmi vahendeid kaitsemetsade taastamiseks.
- (9) Austria ei taotlenud liidu elanikkonnakaitse mehhanismi käivitamist.

- (10) Mis puutub looduskatastroofiriski ennetamist ja ohjamist käsitlevate liidu õigusaktide rakendamisse, siis ei ole praegu pooleli ühtegi rikkumismenetlust.

2.5. Kokkuvõte

Eespool esitatud põhjustel vastavad katastroofid, mida kirjeldatakse Rumeenia, Itaalia ja Austria esitatud taotlustes, määrukses sätestatud tingimustele ELSFi kasutuselevõtmiseks.

3. RAHASTAMINE ELSFi ERALDISTEST 2019. AASTAL

Nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020)² (edaspidi „mitmeaastase finantsraamistiku määrus“), eriti selle artikli 10 kohaselt võib ELSFi kasutada igal aastal mahus kuni 500 000 000 eurot (2011. aasta hindades). Eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe³ punktis 11 on sätestatud ELSFi kasutuselevõtmise kord.

Et ELSFi loomise keskne põhjus oli solidaarsus, on komisjon seisukohal, et antav abi peaks olema progresseeruv. See tähendab, et senise tava kohaselt peaks abi osatähtsus ELSFi vahendite kasutuselevõtmise korral olema suure looduskatastroofi künnisest (s.o 0,6 % kogurahvatulust või 3 miljardit eurot 2011. aasta hindades, olenevalt sellest, kumb summa on väiksem) suurema kahju puhul suurem kui künnisest väiksema kahju puhul. Varem on suurte looduskatastroofide korral fondi vahendite eraldamisel lähtunud järgmistest määradest: 2,5 % kogu otsesest kahjust, mis on fondi kasutuselevõtmise künnisest allpool, ja 6 % kahju sellest osast, mis künnist ületab. Piirkondlike katastroofide ja naaberriigi kriteeriumile vastavate katastroofide puhul on määr 2,5 %.

Toetus ei tohi ületada rahastamiskõlblike meetmete hinnangulist kogumaksumust. Abi arvutamise meetodika esitati ELSFi aastaaruandes (2002–2003) ning meetodika kiitsid heaks nõukogu ja Euroopa Parlament.

Rumeenia, Itaalia ja Austria taotluste ning tekkinud otsese kahju hinnangulise kogusumma alusel on ELSFist antava rahalise abi suurus arvatud järgmiselt:

Liikmesriik	<i>Katastroofi liik</i>	<i>Otsene kogukahju</i> <i>(miljonites eurodes)</i>	<i>Suure looduskatastroofi künnis</i> <i>(miljonites eurodes)</i>	<i>Alla kümme jääv 2,5 % otsesest kahjust</i> <i>(eurodes)</i>	<i>Künnist ületav 6 % otsesest kahjust</i> <i>(eurodes)</i>	<i>Kavandatava abi kogusumma (eurodes)</i>	<i>Tehtud ettemaksed</i> <i>(eurodes)</i>
RUMEENIA	<i>Piirkondlik</i> <i>(artikli 2 lõige 3)</i>	327,692	986,378	8 192 300	–	8 192 300	0
ITAALIA	<i>Riiklik</i> <i>(artikli 2 lõige 2)</i>	6 630,276	3 446,057	86 151 425	191 053 170	277 204 595	0
AUSTRIA	<i>Naaberriik</i> <i>(artikli 2 lõige 4)</i>	326,196	2 118,701	8 154 899	–	8 154 899	0

² ELT L 347, 20.12.2013, lk 884.

³ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

Vastavalt mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 10 lõikele 1 oli 2019. aasta alguses ELSFi kasutuselevõtmiseks kättesaadav kogusumma 851 082 072 eurot, mis koosnes 2019. aasta eraldisest 585 829 691 eurot ja 2018. eraldise kasutamata jäänud osast 265 252 381 eurot, mis kanti üle 2019. aastasse.

Summa, mille saab praeguse seisuga 2019. aastal kasutusele võtta, on 704 624 649 eurot. See saadi, lahutades 2019. aasta alguses kasutada olnud ELSFi vahenditest (851 082 072 eurot) 146 457 423 eurot ehk summa, mis tuleb kinni pidada, et täita mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 10 lõike 1 kohane kohustus säilitada kuni 2019. aasta 1. oktoobrini 25 % 2019. aasta kogueraldistest.

ELSF-i rahastamise koondtabel	Summa eurodes
2018. eraldis, mis kantakse üle 2019. aastasse	265 252 381
2019. aasta eraldis	585 829 691 -----
2019. aasta alguses kasutada olev kogusumma	851 082 072
Miinus 2019. aasta eraldisest kinni peetud 25 %	-146 457 423 -----
Praegu kasutamiseks kättesaadav maksimumsumma (2018. ja 2019. aasta eraldised)	704 624 649
Rumeeniale, Itaaliale ja Austriale kavandatava abi kogusumma	-293 551 794 -----
1. oktoobrini 2019 kasutatav summa	411 072 855

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta toetuse maksmiseks Rumeeniale, Itaaliale ja Austriale

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta,⁴ eriti selle artikli 4 lõiget 3,

võttes arvesse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta,⁵ eriti selle punkti 11,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (edaspidi „fond“) eesmärk on võimaldada liidul kiiresti, tulemuslikult ja paindlikult reageerida kriisiolukordadele ning näidata üles solidaarsust looduskatastroofide tagajärjel kannatanud piirkondade elanikega.
- (2) Nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013⁶ artikli 10 kohaselt ei tohi fond ületada iga-aastast maksimaalset summat, milleks on 500 000 000 eurot (2011. aasta hindades).
- (3) Rumeenia esitas 7. septembril 2018 pärast äärmuslikke ilmastikutingimusi, mis põhjustasid ulatuslikud üleujutused, taotluse võtta fond kasutusele.
- (4) Itaalia esitas 20. detsembril 2018 pärast äärmuslikke ilmastikutingimusi taotluse võtta fond kasutusele.
- (5) Austria esitas 14. jaanuaril 2019 pärast äärmuslikke ilmastikutingimusi taotluse võtta fond kasutusele.
- (6) Rumeenia, Itaalia ja Austria taotlused vastavad fondist rahalise toetuse saamise tingimustele, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 2012/2002 artiklis 4.
- (7) Seepärast tuleks fondi vahendid kasutusele võtta, et anda Rumeeniale, Itaaliale ja Austriale rahalist abi.
- (8) Selleks et minimeerida fondi vahendite kasutuselevõtuks vajalikku aega, tuleks käesolevat otsust kohaldada alates selle vastuvõtmise kuupäevast,

⁴ EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3.

⁵ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

⁶ Nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 884).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu 2019. aasta üldeelarves võetakse Euroopa Liidu Solidaarsusfondi vahenditest kulukohustuste ja maksete assigneeringutena kasutusele järgmised summad:

- a) Rumeeniale eraldatakse 8 192 300 eurot;
- b) Itaaliale eraldatakse 277 204 595 eurot;
- c) Austriale eraldatakse 8 154 899 eurot.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Seda kohaldatakse alates ... [vastuvõtmise kuupäev]**.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel